

XXV Vispārējo latviešu
Dziesmu un XV Deju svētku
tautas lietišķās mākslas izstāde

**ekspozīcijas
mākslinieciskā koncepcija**

LATVIEŠU TAUTAS MĀKSLAS SAVIENĪBA

infografiki
infografiki
infografiki
infografiki

dziesma top citādi

Ekspozīcija ir stāsts par mantotās tradīcijas pārnesi šodienā.

Senajām prasmēm pievienots ne tikai radošums un jauno materiālu iespējas, bet arī labs dizains.

Izstāde ir ieskats tradicionālās tautas mākslas situācijā mūsdienu kultūras kontekstā.

dziesma top citādi

Izstādē nosacīti realizējās *sirds* dziesmas – tās ieskanas krāsu koloristikā un tekstūrās, proporciju kārtojumā.

Pārstāvēti visi tautas lietišķās mākslas žanri.

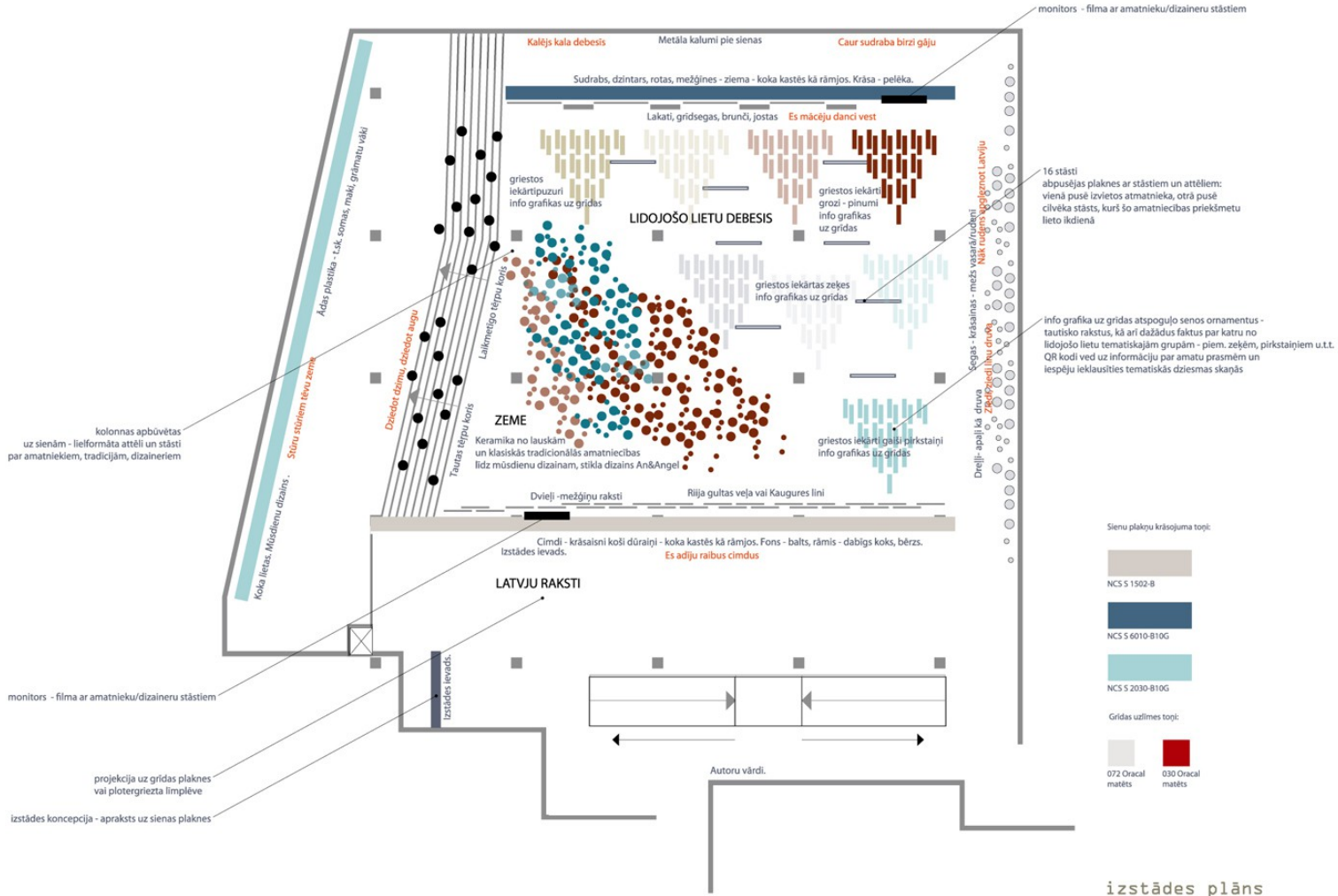
Darbi tematiski grupēti vairākos lielos blokos, kur ieraugām gan pārmantotas amatu tradīcijas, gan mūsdienu dizainu.

Piem. dziesmas ieskanas lina un zīda tekstiliju rindā - „Ziedi, ziedi lina druva”, košos lakatos, segās, brunčos un jostās - „Nāks rudens apgleznot Latviju”, mežģīnēs, rotās un dzintara izstrādājumos „Caur sidraba birzi gāju” u.t.t.

izstādes plāns

dziesma top citādi

izstādes plāns

Izstādes ievads – būtiska latviešu tradīcija, kas saglabājusies līdz mūsdienām – rakstaini cimdi.

Senāk meitas pūrā adīja simtiem pāru, lai dāvātu dažādos godos no kristībām līdz kapam.

Dūraiņi izvietoti koka rāmjos/vitrīnās uz telpu sadalošas sienas, kas izbūvēta apslēpjot kolonnu rindu. Sienas otrā pusē izvietoti gaišie smalkie linu audumi - rakstaini dvieļi un arī mūsdienām raksturīgi linu darinājumi.

izstādes ievads

dziesma top citādi

Uz grīdas plaknes – mežģīņu raksts vai ornaments –
interesanti fakti un statistikas dati par dažādām tautas
mākslas jomām.

Esošās telpas apjoms ļauj to izmantot izstādes
satelītpasākumiem: lekcijām, prasmju demonstrācijai,
filmu demonstrējumiem, bērnu rītiem u.c.

Skatāmā un klausāmā informācija pieejama latviešu un
angļu valodās.

LATVIEŠU TAUTAS MĀKSLAS SAVIENĪBA

izstādes ievads

dziesma top citādi

no cimdū vēstures

Cimdus jeb pirkstaiņus, dūraiņus, plaukstaiņus, kulačus, kā nu kurā Latvijas novadā tos dēvē, mūsu senči latvieši lietoja visos gadalaikos, gadskārtu svētkos un mūža gados. Daudzas ar cimdiem saistītās tradīcijas līdz mūsdienām ir izzudušas, tomēr salīdzinājumā ar mūsu kaimiņzēm, skandināviem un Eiropas valstīm latvieši ir saglabājuši bagātā cimdū kolekcijas, kurās ir eksemplāri jau no 13. gadsimta, kas liecina par spilgtu, radošu pašizteikšanās rakstos, krāsās un adījumu dažādībā.

Pie mums senākais cimdū atrasts 13. gadsimtā, darināts adatas pinuma tehnikā, kopš 18. gadsimta šī tehnika Latvijā vairs nav lietota, bet vēl 19. gadsimta beigās to lietoja Sibīrijas latvieši Krasnojarskas novadā.

Senākie adītē cimdū Latvijā ir ar 15. gadsimtu, kaut gan adāmadata Rīgas kultūras slāni atrasta jau 14. gadsimtā. Latvijas Vēstures muzejā glabājas 3000 cimdū. Kolekciju sāka veidot 19. gadsimtā.

izstādes ievads

Ekspozīciju diagonāli dala divi dzīves atsvari – **debesis uz zeme**. *Lidojošo* apjomu veido – pirkstaiņi, zeķes, pastalas, koka karotes, u.c. priekšmeti, savukārt *zemes spēks* ir keramikā un stiklā, kas *izaug* no nededzināta māla lausku kaudzes.

Abpusējas lielformāta izdrukas rāda amatnieka un tā radītā priekšmeta lietotāja stāstus. Te satiekas tradīcija, amatu prasmes un šodiena. Ekspozīciju papildina audiovizuāls materiāls - intervijas ar aroda pratējiem.

izstādes kopskats

dziesma top **ci**tādi

info grafika

info grafika uz grīdas atspoguļo senos ornamentus - tautisko rakstus, kā arī dažādus savdabīgus faktus par katru no lidojošo Lietu tematiskajām grupām - piem, zekēm, pirkstaiņiem u.t.t.

QR kodi ved uz informāciju par amatu prasmēm un iespēju ieklausīties tematiskās dziesmas skaņās

Cimda adīšanai
nepieciešami
1,50gr dzijas
Tās garums
ir **400m**

piemērs

izstādes kopskats

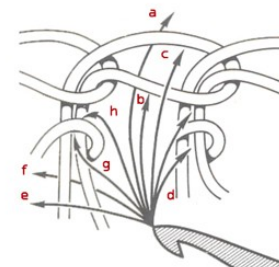
Otra ekspozīcijas siena izbūvēta, apslēpjot kolonnas telpas dziļumā. Priekšpusē – segas, jostas, brunči. Savukārt telpas iekšpusē ir tumšots tunelis, kurā izgaismotas sudraba un dzintara rotas, mežģīnes, tālākajā daļā – kalumi.

Tautas tērpu koris sastāties uz trepēm. Līdzās klasiskajam, etnogrāfiskajam – mūsdienu modes dizaineru skatījums.

izstādes skats

dziesma top citādi

Ši veidi kā tamboradatu var iedurt pamatnes kartā:

- a – zem abām cilpiņas malām, ko uzskata par klasisko paņēmieni
- b – zem priekšējās malas
- c – zem aizmugurējās malas
- d – kājiņas vidū virs iepriekšējās kārtas cilpiņas vai zem tās
- e – no kājiņas priekšpusē
- f – aiz kājiņas
- g – zem iepriekšējās kārtas cilpiņas
- h – zem iepriekšējās kārtas cilpiņas turpinājuma aizmugurē
atšķērot vienu no cilpiņas malām

plemērs

caur sidraba birzi gāju

Ekspozīcijas noslēpumaināko daļu veido - tumsnāta telpa - tunelis.
Tajā izgaismotas sudraba un dzintara rotas, mežģīnes, tālākajā daļā – kalumi.
Uz grīdas - rakstu ornamentu vai mežģīnes, kas sasaucas ar izstādes leņķa daļu.

Siena izbūvēta, apslēpjot kolonnas telpas dziļumā.
Priekšpusē – segas, jostas, brunči.

izstādes skats

Izstādes ietvaros notiks meistardarbnīcas *Meistaru ielā* Rīgas Rāts pasāžā. Meistari rādīs lokālās amatu prasmes, dos „pataustīt” kā un no kā tiek darinātas lietas, ieteiks kā salikt raksturīgākos krāsu toņus un ļaus sajukt roku darbu un dziesmu kā vienotu no senčiem mantotu tradīciju.

autori

dziesma top **ci**tādi

darba grupa:

Dagmāra Prīberga, Latviešu Tautas mākslas savienība

Daina Vītoliņa, Dizaina informācijas centrs

Gints Mālderis, foto studija un dizaina birojs Pieci Ezeri

Laura Pelše, arhitekte

LATVIEŠU TAUTAS MĀKSLAS SAVIENĪBA